

[Akceptuje](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

[Strona główna](#) > [Start](#)

„BERLINKA” - NIEZWYKŁA HISTORIA EUROPY W KRAKOWIE

Naukowcy z Uniwersytetu Jagiellońskiego zakończyli badania nad rękopisami romańskimi należącymi do zbiorów krakowskiej „Berlinki”. Ich wynikami zainteresowane jest środowisko międzynarodowe.

Rys. 1 Rękopis wykonany w regionie Metz, w trzeciej ćwierci XIV wieku. Zachowany dzisiaj we fragmentach: cztery pergaminowe karty pochodzące z obszernej kompilacji tekstów religijnych i dydaktycznych. Pięknie zdobiony: tutaj inicjał figuralny przedstawiający scenę Konsekracji.

„W znajdujących się w Bibliotece Jagiellońskiej zbiorach tzw. Berlinki znaleźliśmy szereg średniowiecznych traktatów medycznych po włosku. W większości są to wersje wcześniej nigdy nie publikowane, zidentyfikowane po raz pierwszy w ramach naszych badań. Odkodowaliśmy również

hiszpański podręcznik do nauki języka guarani z XVIII w. autorstwa misjonarza jezuickiego. *Guarani jest językiem Indian Ameryki Łacińskiej do dziś używanym w Paragwaju* – mówi dr hab. Piotr Tylus, który wraz z innymi badaczami z UJ złamał fragment kodu „Berlinki”.

W ramach badań zespołu Piotra Tylusa opublikowano trzy niezwykle książki poświęcone studiom nad dawnymi manuskryptami. Jedna z nich, pt. **„Co mówią stare rękopisy”** spotkała się z wielkim uznaniem środowiska międzynarodowego. Naukowcy-mediewiści z największego w Ameryce Północnej dwujęzycznego Uniwersytetu w Ottawie poprosili o przetłumaczenie książki na język francuski.

Rys.2 Przykład bardzo rzadkiej oprawy: przedziwny i kunsztowny mariaż skóry ze złotem – obecnie zachowane są jedynie cztery oprawy tego typu na świecie.

Spór o „Berlinkę”

„Berlinka”, to około 500 tys. materiałów archiwalnych, między innymi rękopisy Boccaccia, Giordana Bruna, Lutra lub partytury Mozarta i Bacha. Jest ona bezcennym skarbem kultury i sztuki europejskiej. Do Biblioteki Jagiellońskiej zasoby te trafiły po II wojnie światowej, kiedy opactwo cystersów w Krzeszowie (Dolny Śląsk), znalazło się w granicach polskich. Pochodzą z byłej Pruskiej Biblioteki Państwowej w Berlinie, której część Niemcy przenieśli do klasztoru z obawy przed zniszczeniem przez bombardowania aliantów.

Polsko-niemiecki spór o „Berlinkę” ciągnie się od zakończenia drugiej wojny światowej, mimo że zbiory te są zgodnie z prawem własnością Skarbu Państwa Polskiego. Ta zawiła sytuacja była pośrednim powodem tego, że nadal nie zbadano dokładnie jej zasobów. Mimo tych trudności naukowcy z Instytutu Filologii Romańskiej UJ postanowili podjąć się opracowania części zbiorów.

Rys.3. Trzynastowieczny fragment starofrancuskiej Historii świętego Graala. Jest to jedna pergaminowa karta, która posłużyła jako wierzchnia część oprawy późniejszej książki: widoczny odbity grzbiet i sygnatura 97

Taka mała historia Europy

Na tych starych, pożółkłych stronicach ukryte są nie tylko ciekawe, często nieznanne teksty, ale także fascynujące dzieje ich powstania i przetrwania. *„Dokonałiśmy identyfikacji tekstów, ustaliliśmy daty i miejsca powstania rękopisów oraz ich historię. Są to fakty podstawowe i najważniejsze przy badaniu tego typu zabytków”* – mówi Piotr Tylus.

Informacje zakodowane są w oprawie, papierze czy pergaminie, ale też kształcie liter, iluminacjach, inicjałach i wielu innych elementach, które zdradzają także czas wykonania oraz modyfikacje poczynione na przestrzeni wieków. Czasami mówią nam o ich pierwszych i późniejszych właścicielach – to taka mała historia Europy.

Rys.4. Rękopis trzynastowieczny. Najstarsza włoska wersja, zachowana we fragmentach, powieści o Aleksandrze Wielkim.

Miłośnicy starych ksiąg

Polscy naukowcy są liczącymi się na świecie znawcami tematu. Ich spotkania z innymi ekspertami, kustoszami, ale także prywatnymi kolekcjonerami starych ksiąg zawsze wzbudzają ogromne zainteresowanie, jak choćby podczas prestiżowego Międzynarodowego Kongresu Bibliofilskiego w 2011 r. w Krakowie i Warszawie. Środowisko miłośników i zbieraczy starych ksiąg jest bardzo hermetyczne i, nie ma co ukrywać, dostępne dla nielicznych, najczęściej bogatych ludzi. Naukowcy z UJ jednak zapraszają do niego każdego, kogo interesuje historia starych manuskryptów, o badaniach zespołu można bowiem przeczytać na stronie internetowej: info.filg.uj.edu.pl/fibula/. Ich projekt został również opisany w publikacji CITTRU* pt. „Projektor Jagielloński. Co badają naukowcy na UJ?” (www.projektor.cittru.uj.edu.pl).

**CITTRU jest jednostką Uniwersytetu Jagiellońskiego, której rolą jest wspieranie rozwoju nowoczesnej nauki poprzez marketing innowacji i badań naukowych, popularyzację wiedzy i promocję nowych metod komunikacji naukowej, a także aplikowanie o fundusze na rozwój uczelni. Najważniejsze projekty CITTRU to: tworzenie portfolio innowacji UJ i ich ochrona prawna (patenty) oraz autorski program promocji nauki i popularyzacji wiedzy, realizowany pod hasłem "Odkryj Przestrzenie Nowej Nauki" (czasopismo NIMB, Szkoła Promocji Nauki).*

Informacje o aktualnych działaniach znaleźć można na stronie www.cittru.uj.edu.pl oraz na profilu www.facebook.com/nimb.cittru.

<http://laboratoria.net/home/13357.html>

Informacje dnia: [Drugi rok pandemii i nastroje mieszkańców Polski nie najweselejsze](#) [Obraz depresji jest różny w mózgach kobiet i mężczyzn](#) [Co dziesiąta osoba może zakażać po więcej niż 10 dniach](#) [Dlaczego ludzie oszukują samych siebie?](#) [Jagody goji mogą chronić przed utratą wzroku związaną z wiekiem](#) [Badaczka z instytutu PAN - z prestiżowym grantem EMBO](#) [Drugi rok pandemii i nastroje mieszkańców Polski nie najweselejsze](#) [Obraz depresji jest różny w mózgach kobiet i mężczyzn](#) [Co dziesiąta osoba może zakażać po więcej niż 10 dniach](#) [Dlaczego ludzie oszukują samych siebie?](#) [Jagody goji mogą chronić przed utratą wzroku związaną z wiekiem](#) [Badaczka z instytutu PAN - z prestiżowym grantem EMBO](#)

Partnerzy